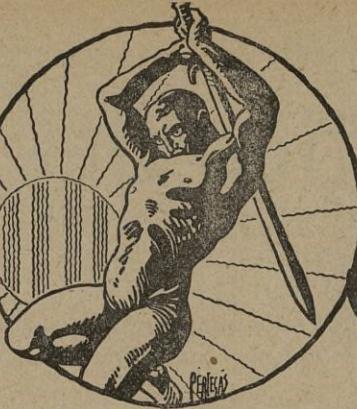

PATRIA NOVA

SEMANARI VALENCIANISTA

Preus de sotscripció

Reine de Valencia...	Ptes. 0'50 trimestre
Catalunya i Illes Balears	> 0'50
Espanya.	> 0'75
Extranger..	> 1'-

Valencia 17 de Abril de 1915

Direcció pera correspondència

Kiosk de San Martí.—VALENCIA

Número sòlt: 5 céntims

VOLEM

la oficialitat de la llengua valenciana.
que siguem valencians tots els que 'n nostre reine desempenyen càrrecs públics, inclosos els governatius i administratius, i els militars que impliquen jurisdicció.
l'autonomia tan ampla com se puga obtindrer pera 'l municipi i la nacionalitat valenciana.
el restabliment del dret foral valencià ab les modificacions que aconsellen els temps.
el servici militar voluntari i retribuit.
la instruiració del crèdit agrícola en tot el reine.
Bolsa de Trevall i Musèu social valenciadans.
caixes de retiro pera la vellea.
pensions als pares prolífics i exenció d'alguns impòsts.
la ensenyansa integral gratuita i obligatòria.
tractats de comèrs i abaratament de tarifes ferroviaries i marítimes.

EL NOU EN JAUME

Romanones va a conquerir Mallorca; mes crec que tornarà més coixo que se 'n va.

La cuestió de sempre

Sabut es de tots els valenciàns que nostra província paga'l Estat central 60 MILLÓNS i aquell apenes n'invertix en nòstres assunts uns 20 MILLÓNS.

Ben clar está, per tant, que, si de les càrregues que dit Estat central sopòrta i que interessen a totes les regions d'Espanya, nos correspon pagar, per exemple, 10 millóns, NE RESTEN ENCARA 30 MILLÓNS que, una de dos: o servixen pera mantindre a atres pobles que, per sagrats que siguen, no son tant pera nosaltros com el nostre, o, lo que es pitjor, se invertixin en còses que no sabem. (Digam-ho aixina pera no entrar en més detalls, que no han d'escapar al talent del lector.)

En esta situació se plantegen cada dia problemes de un gran interès pera Valencia, com el del ferrocarril direpte, falta de mercats en l'extranger (que donen la deguda expansió a nòstres productes), els mitjos d'exportació, abaratament de tarifes ferroviaries i marítimes, la cuestió dels palmiters, etc.

I assí ve lo verdaderament inconcebible i deshonrós: lo que fa Valencia en estos casos. ¿Reclamar lo que tan en justicia li pertòca? ¿Fer valdre els seus drets? ¿Alecsar part de lo qu' ella mateixa paga *ab los seus diners*? No, senyors; Valencia, en estos casos, fa tot lo contrari. A cónter de exigir per la raó i per el dret, a cònter de dispòndre de lo seu com a cuansevòl se li occurrix, prega *respectuosament*, s' envilix, s' arrastra... i va consumint-se pòc a pòc com el gos lligat a una cadena que no pòt trencar, i allí s'mór de fam si no hi ha un ànima pietosa que tire al seu alcàns les sòbres asqueroses del menjar dels atres.

Assò nos está passant ab el direpte, que no tindrem mai mentres no hi haixquen valencianistes; mentres aguantem als polítics que regixen nostra ciutat, aquells que un dia se'n anaren a Madrid pera tornar ab el direpte o havent presentat sa dimisió, i tornaren... sense direpte, sense dimisió... i no diem sense vergonya perque no creem que l'haixca tingut mai el que tal cosa fa *ab la seua Patria*, no perque s'haixca fiat de

promeses com han dit, sino perque a u, a l'Alcalde, el mateix que hui patim, li donaren un acta pera son germà, i al atre, al entonces president de la Diputació, un alt càrrec pera un amic o parent. ¿I el deure, qu' es lo més sagrat pera l'hòme veritat? El deure, lo més sagrat, es una paraula que no's tròva en el lèxic de nostra política. I fan mol bé, mentres hi haixquen pobles que ho aguanten.

No fa mol de temps, els exportadors de Burriana pregaven a En Dato, *llavant-li la cara* i fent mil baixeses alavant-lo, que 'ls fera l'almoina de organizar-los una línia marítima pera poder donar ixida a la seua producció... ¿Es que l'goyèrn no tenia la sagrada obligació de atendre 'ls? ¿Es que no heu podien exigir davant la perspectiva de vòrer morir de fam als propis fills? ¿Es que l'Estat no tenia l'obligació de respondre d'un segur marítim que garantisara l'exportació d'aquella ciutat germana nostra? No; tot assò qu' es lo lògic i natural, en Espanya no's estila; i es tot per culpa nostra i de ningú més.

Ara mateix: els palmiters han protestat *respectuosamente* per un desficiaci arancelari que acabará per anular esta important industria, ya mig mòrta per les atrocitats centralistes. ¿Es que no tenim dret a més? ¿S'ham de morir perque aixina en Madrid els se's antoixe?

No se nos oculta que l'motiu estarà assí, entre 'ls mateixos industrials valenciàns, entre alguns desaprensius que per fer ells negòci consentixen que muiga una industria en la seua terra, encara que siga el Japó el que obtinga els beneficis. Pero encara que tot siga, ¿quin govern es eixe que se deixa portar per *microbis* que 'n tan pòca estima tenen la vida de la seua patria? I es que tots son iguals...

Obrigam els ulls per fi. Deprenjam a exigir lo que nos correspon. Res de precs i respectuositats pera l'que nos mata; defengam-se. Res de parlar-los en castellà i en llars racionaments a us castellà, que per ahí comensà la nostra ruïna; ben clar i ben ras, i en valencià, que sapien que som *nosaltros* un poble conscient i lliure, no una rassa vensuda i oprimida:

VOLEM TAL COSA

I res més. Sòls un Consell que acòrde les mides a adoptar si no se nos atén. I si aplega el cas de la protesta viril, veritat, el primer valencià que no cumplixca... que's pegue un tir. I els que l'seguinzen cumpliran. I se farem de respectar. I el Reine Valencià tornarà a ser gran, capdalós i fòrt...

Valencià que no parla en la seua llengua mereix no tindre llengua.

R. P. Lloréns G. Sempere

La reintegració nacional

Graciosaument invitat per l'amic i company Puig-Espert, poeta valenti entusiasta del pur i ver renaiximent nacionaliste, confós i ab dificultat, obeisc, i assí hem teniu dispòst a rompre llances en defensa de la nostra Nacionalitat.

Sí; no's fòrja ningú ilusións. Ab claretat i franquesa hu diem: farts de centralisme que mata i tips del uniformisme que absorbeix la vida de les regions i xuela la sang dels espanyòls, i cansats de la tiranía burocràtica que anula la personalitat de les nacions iberes, volem somoure'l jòu del centralisme pera conseguir l'autonomia regional; desitjem acabar ab l'uniformisme pera que vixe una realitat legal, la diferenciació natural que de pobles existeix en Espanya; i lluitarem fins el fi contra'l despotisme del Estat unitari que nos arrebatà la llibertat i abolí nostra Dret.

L'òbra de la naturalesa s'ha de respectar; els pobles son lo que son i no lo que vòlen els polítics fracassats o els reys inèptes com Felip V. Valencia, Catalunya, Mallòrca i el Mitjdia de Fransa ab Carcasona, Rosselló, Perpinyà, Tolosa, Montpeller i Nimes fins al Ródano, tenen una mateixa ànima: ànima que's reflecteix en un mateix sentir, idètic pensar i en voler son engrandiment i prospe-

ritat; l' Història els uneix en mil glòries empreses; els mateixos capdills els dirigien a la victòria i els mateixos governants sabíen els regien; en l' art s' hi miren i reconeixen l' espiritu de un sol i semejant poble; la pintura, l' escultura, la música, el gèni d' una mateixa rassa els inspira; parlen i s' entenen; els poetes, cuan canten l' amor, la Patria, la glòria passada, el resurgiment i el triomfant i esplendorós futur, s' escolten, se miren, s' abrassen i s' adonen que la Patria, els amors, la glòria que 'n ses cobles viu i se canta, es la mare de tots, son els mateixos amors, la glòria de sa Patria; la cultura, la música, el dret son distints a les ciències, arts i costums dels altres pobles; s' estudien, s' examinen i se palpen a si mateix i sense gran esforç troben que constitueixen un tot que, ab un caràcter esencial i ab unes notes privatives, les uneix entre si pera diferenciarles de atres nacionalitats.

Després d' eixe reconeiximent de sa simplicitat i integritat dins de idèntica conciència nacional, ¿qué te d' extrany que Valencia, Catalunya, Mallòrca i la Provença actual diguen: ¿Nosotros som una Nacionalitat? ¿Qué més natural que nosotros treballem i nos esforcem en sa reivindicació?...

Resoltament anem a la etnos ibèrica: perque tenim dret a la vida, perque som Nació, i nòstra ciència jurídica, nòstra filosofia, l' art nòstre i nòstra Història nos hu manen, nos obliguen, i perque nosotros ho volem i fins que ho conseguim no deixarem la tasca. Refermem, joves valencianistes, els vincles i llassos que 'ns uneixen a nòstres germàns los demés connacionals; la mateixa Història, els mateixos amors, els mateixos òdis i la bandera de les quatre barres que nos ajunte i nos confonga pera lluitar fins vencer, i pera vencer i morir per nòstra llibertat i nòstres costums.

Poble que mereix ser lliure, si no se li dona la llibertat, se la pren trençant ab energia i fòrsa les cadenes humillants de la esclavitut, arrastrant a cuants s' oposen al cumpliment de sa misió.

Els Berenguers, els Jaumes i Peres, Condes i Reys del Gran Casal Català nos deixaren en testament la glòria, la grandesa i una personalitat lliure i ben definida: deixecutem, pues, sa voluntat, no complèrtela encara!

RAMÓN DE GOTHLANDIA

|| || |

Nòstres drets

Desgraciadament, els mateixos governants, que tan malament nos regixen, son els primers que fomenten l' atràs d' Espanya. Es la manera més cómoda d' evitar qu' el poble, comprendent ses atribucions, s' aleje algú dia contra el despotisme que absorbib moltes energies, sent la causa primordial de que capitals de vida tan pròpia com hu es nòstra Valencia, tinga un vet a son progrés, a son desenrollament.

Es Valencia una de les més castigades, i no culpem al govern precisament, culpem al poble, que per apatia se conforma ab este estat de còses. Tots reneguem de la política.—;Està tan prostituida! ¡Son tan lladres els polítics!—solem dir a qui nos òu; pero d' estos lacòniques reflexions no passem. ¡Ah! Pero, ¿está prostituida la política? ¿I qué fem els valenciàns pera purificarla? Res enterament; pera estar be ab tots permaneixem neutrals; es dir, que no intervenim en la cosa pública, en benefici del centralisme. L' home deu ser polític i deu coneixer sos drets de ciutadanía.

L' home que no fiscalisa la gestió dels seus governants está incapacitat moral i materialment pera censurar cuansevòl acte. Eixos homes, ab son silènci, sostenen al govern i al centralisme, sense perjuí de posar lo crit en lo cèl queixantse de la mala administració que patim. Este mal pareix incurable, i la medicina es sençillíssima: basta de fer examen de conciència. Tan ciutadá espanyòl es Dato com l' últim llaurador de l' hòrta; desgraciadament tots no opinen així. I com als centralistes els favorix eixa opinió absurda d' haver alts i baixets, els convé en benefici de son propi egoisme que callen, i nosotros, resignats, callem; sòls parlem pera culpar al govern de les calamitats que passen. Total: que farts de indignar-se contra els mals governants, venen les eleccions i votem als que criticavem; es dir: DONEM NOSTRA CONFIRMITAT ALS QUE NOS EXPLOTEM.

Seguríssim que no faltarà qui arguirà qu' es per falta d' instrucció, es veritat; pero si cada individuo fera examen de conciència i se capacitarà de sos drets de ciutadanía, NO VOTARIA A QUI MALAIX. I en lo tocant a instrucció, no se la volem pendre; esperem que nos la done el govern. Yo crec que si els espanyòls, i en particular els valenciàns, comprehenem

lo que som, nòstrs somniades aspiracions serien mol pronte una realitat. I nòstre primer acte seria un pas gegantesc constituint un partit valencianiste apartat d' elements extranyos i enviant a la barra als candidats ministerials que 'ls centralistes nos envien. Assò, ser polítics, CONEIXER NÒSTRES DRETS DE CIUTADANIA i una dòsis de cuan en cuan de propaganda valencianista, seria la salvació de Valencia i un pas decisiu pera la consecució de nòstres ideals: El despertar de la nacionalitat valenciana.

PASCUAL ENRIQUE

No hi ha memòria en lo mon de que s' haja perdut un idioma sino perdent-se la rassa.

La llengua de un poble s' extinguit ab el poble mateix; son cadavres que s' soterrén en la mateixa fòssa.

ROC BARCIA

Nòstres volems

Restabliment del dret foral valencià

(Continuació)

Esdevingué l' invasió napoleònica en Espanya, que donà llòc a la guerra de l' Independència, qual significat no fon asòles la defensa de l' integritat del territori patri, sino que també la protésta contra l' unitarisme francès. Malgrat assò, per una d' eixes paradoxes tan freqüents en la vida dels pobles com en la dels individuos, els lleïsadors de les Corts de Cadis proclamaren en la Constitució del 12 que «uns mateixos còdics regirien en tota la Monarquia».

Ningú gosará discutir la virtut, la ciència i el civisme dels patricis que la redactaren; pero cal dir que com espanyòls s' afrancesaren i com lleïerals negaren la primera i més preuada de totes les llibertats: la llibertat de constituirse i viure cada país segons les lleis pròpies de sa existència.

Lo més necessari en les lleis es que siguen justes i que per tots siguen observades. Perque com preguntava Montesquieu en sa obra monumental «Esprit des lois»: Cuan els ciutadans

d' una nació cumplixen les lleis, ¿qué impòrta que pera tots siguin les mateixes?

L' uniformisme dels castellans i dels acastellanats espanyols trovà en la concepció rusioniana nous mòles en que buidar ses idees d' absorció i de impèri. La centralisació en que cristallisà considera al Poder Central infalible en tots els ordens i al ciutadà suma de totes les imperfeccions. Per la rapidés del procediment s' advocá al advocarse per l' uniformitat de les lleis; el Poder aixina no conseguiu més que, lliure de traves i possat en el camí de les arbitrarietats, li sente la mà al ciutadà més pronte. Si al fi de cònters resulta qu' éste es l' objècte que se persegueix, no creuriem, ab Canalejas, que 'ls governs s' han fet pera realissar la felicitat dels pobles.

Considerem, per el contrari, que l' poble valencià fon molt més felis en la gloriosa època foral. ¡Oh, aquells valenciàns socarróns, partidaris del Privilègi de l' Unió, que portaven a Pere IV el del Punyalet, de festa en festa, presoner en llibertat, per les poblacions del Reine! Uns valenciàns que oposaven a totes o casi totes les iniciatives reials la prohibició del fur, tant que havent convocat el rei Còrts en Valencia, com se vullga que un raig de sol, al penetrar per un finestral el molestara, diguera ya fart: *Tanqueu eixa finestra si no es contra fur.* I eixa conducta, ab un rei digne de sentarse en el trono d' Aragó, cuan en el de Castella se sentava D. Pere I el Cruel.

L' obra de l' actual ideología política consistí asòles en que baixara un graó més la soberanía. Els reis absoluts pergueren ses prerrogatives, que passaren a sons secretaris, els Ministers, i al Parlament.

Jusgueu del seu absolutisme, el absolutisme centraliste de hui, per estes paraules de Costa, que 'ns servirán d' introducció pera tractar, per fi, de la cuestió del restabliment del dret foral valencià: «...no es manco incompetent la nació Espanyola o la província Aragonesa o la Castellana que atra nació o província cuan se vol pera impossar al poblet més humil de Castella o d' Aragó, ni sisquera ab caràcter de llei supletòria, cuant menys en calitat de llei imperativa, un sistema de constitució de bens o un règim de successió que siga contrari a sos sentiments, a ses tradicions, a ses costums, a ses interessos tal volta.

»Podreu imposárl-lo per la fòrsa,

llegisladors i govèrns, porque teniu autoritats, tribunals, policia, fòrça pública; pero saveu que, al fer-ho aixina, negueu les condicions essencials de sa existència; desconeixe, trepitjeu això que constituix son ser tot; negueu, per tant, son ser mateix.

»Eixa província o eixa localitat a qui imposeu un dret extrany a ella, deixa de ser sujècte lliure, deixa de ser sujècte moral, el priveu de sa personalitat pera convertir-lo en una cosa.

»I cuan estem a punt d' acavar ab tota ombra de despotisme en lo politic, no es raó consentir que l' despoticisme se refugi en lo civil, semblant a la planta maldita de la llegenda, que rebrota en els aires i en les aigües cuan se la foragita de la terra.»

E. M. F.

(Se continuará.)

GLOSARI

LA MAIXQUERADA ANUAL

Ya està ultimat lo cartell dels Jocs Florals de Lo Rat-Penat. Uns cuants senyors, graves, seriosos i revestits de la respectabilitat que 'ls anys concedixen, formarán, com en certamens passats, lo jurat que ha de dictaminar sobre els treballs que se presenten.

Heu assi la època en que 'ls trovaires, consumint oli i fúsforo cerebral, s' agafen com a taula salvadora a algú diccionari de la rima. Heu assi la temporada de l' any en que les rates d' arxiu s' empolseguen llegint incunables i van a cassa d' algun amagatall d' aon puguen traure datos històrics pera la tasca mampressa. A vegades sosuix que la composició poètica i el treball en prosa, conta vint o trenta anys de vida, i després d' haver anat de ceca en meca per concursos, s' apiada Lo Rat-Penat i l' pôsa en lo cartell. Aixina, sens dupte, ixirà premiat.

No seria gens raro que la flòr natural estiguera ya donada, i menys estrany encara que la *regina* que ha de presidir la gran festa ànua fora ya un fet. Pòt ser siga ell algú desconegut, pero may qui no puga presentarse ab l' estrambòtic frac i el sombrero de copa. Pòt ser siga ella la marquesa o comtesa d' algún titul nobiliari valenti, pero may aquella que no puga fer un donatiu a la *Casa de les Encyclopédies* costejant-se un retrato pera qu' exorne l' *Saló de Reines*; ademés, no podrà ser *regina* la que sapia parlar en valencià...

Ya estan anunciats els Jocs Florals... I enguany serà, com els atres passats, lo teatre Principal centre de reunió pera tota mena de castellanists; mes guardes l' honorable Consistòri de triar un mantenedor que 'ns fassa lo discurs en castellà...

El poble valencià no vòl que dita festa, ademés de maixquerada, resulte un sarcarme de la parla valenciana, que 'n ella se preten enaltir. El poble valencià no lu consentiria.

JOANOT

Tres idees i tres desitjos se deixen hui sentir universalment: la majoria del pensament, la constitució de les nacionalitats i la redempció de les multituds.

J. Bovio

Sessió de l' Acadèmia Valencianista

De solemne la calificaven els programes i sincerament hem de dir que pòques vòltes s' aplicarà un adgetiu ab tanta propietat. Efectivament; el acte celebrat per l' Acadèmia Valencianista del Centre Escolar i Mercantil el passat dimecres, fon un èxit complet, u dels més grans entre 'ls molts que ya ne conta en sa història esta patriòtica i meritíssima institució.

Moltes vòltes hem vist en esta classe d' actes que, malgrat els aliènents que s' han procurat acumular, han resultat de poc interès pera 'ls públics de nòstres temps, acostumats a les més intenses impressions dels espectacles actuals, encara que si guen éstos els més innocents o educatius.

De res d' assò s' apercibírem en la festa a que s' referim. Tots els detalls foren tinguts en conte, tot se salvà ab una precisió i acèrt admirables, i el selectíssim públic que omplia de gom a gom el espayós saló d' actes del carrer de Llibrers, passà u d' eixos ratos tan agradables que no s' oblien en algú temps.

Res faltava en el programa; no haguera cabut demanar més variacions musicals escullides, cantants notables, pàgines literaries curtes i sugestives, poesies festives, discursos elevadíssims, assalts d' esgrima, etc. D' algú modo se té qu' explicar el èxit que s' consegui.

Encara que tot s' aplaudi mol justament, mereix ferse menció de la poesia humorística llegida per el jove i notable poeta senyor Mellado Horraechea, que alcansà un continuaò de rises; les inspirades cansons valencianes, ya populars, dels estimadíssims artistes senyors Thous i Asensi, que foren interpretades ab gran gust i acèrt per els deixebles de la secció musical del Centre, i, en lloc preminent, el gran discurs pronunciat per el Rydo. P. Lloréns G. Semper, ple de belleses literaries, de lluminosa erudició i un alt eixemplar del més cálit i ben entés patriotisme.

La nota dominant del acte fou l' ànima valenciana, que tan pura sanament se respirava, a pesar de que, per desgracia, foren encara moltes les aristocràtiques dames que no volien afegir-se un nou atractiu als molts que ya 'n tenien per sa hermosura: el de parlar en valencià.

De tots mòdos, molt s'avansa i pòc a pòc tornarem als díes d'esplendor de nòstre idioma, pera cual fi tanta importància tenen estes festes tan netament valencianes.

Felicitem, pues, ab tot entusiasme tant als organisadors com als artistes que'n ella prengueren part, i al bòn patriota En Josep M.ª Giménez Fayos, president d'esta eixemplar Acadèmia Valencianista.

Pro-Teatre Valenciá

Hem rebut una carta del actor valencià En Jaume Rivelles, que sentim de veres no poder publicar pera extensió. No per assò hem de negar tota l'ajuda que mereix la iniciativa d'este distinguit artiste.

El senyor Rivelles fa una crida a tots els escriptors i artistes valenciàns pera que l'ajuden en la empresa, qu'és la de celebrar una serie de funcions valencianes en el vinent mes de Maig, pera cual prega als autors que tinguen òbres pera estrenar que pasen avis a esta Redacció o a la d'*El Cuento del Dumenche*. Sòls faltarà ya nomenar una comisió que s'entenga de la organisiació de la temporà, visitar institucions i personalitats que puguen prestar s'ajuda, entendre's en el teatre que's puga conseguir o que la empresa estiga més dispòsta pera'l cas, procurar un abono lo més important possible i ultimar els demés preparatius.

Pòt el senyor Rivelles contar ab nòstre esfòrs més decidit, encara que mol humil siga, i, per tant, també en les columnes de PATRIA NÒVA, si be entenem que lo més pràctic pera'l cas seria convocar a una reunió en un llòc determinat, reunir-se allí tots i orientarse immediatament sobre'l millor camí a seguir, assò sense pèdre temps, pues gens hi ha que pèdre'n si les funcions s'han de celebrar en el mes de Maig.

Cascuna de les paraules de la llengua mare, cada sò, ens recòrda la veu de la Patria, fa reviure en nosaltros totes les emocions de nostra vida, nostra infantessa i nostres amors. Arrancarla de nostres còrs es arrancar-nos a nosaltros mateix.

Michelet

Vèrsos de Patria

Ofrena de rebeldia

¡Oh, la santa cridería
que 'ns obliga esclavitud!
¡Oh, rebelde poesía
que la inspira joventut!

Beneit lo temps enrere
que 'm deprés vòra la llar.
Beneit, sense barrera,
lo fòc sacre del lluitar.

Santa i noble propanía,
per lo nòstre resurgir.
us ofrene rebeldia,
que viurà en mí fins morir.

F. PUIG-ESPERT

Pòbles benemèrits

ALCOY

¡Noble ciutat productora i jegan-
ta! ¡Tú representes lo poder de la
industria valentina!

La teua Història diu que eres es-
plèndida i gloriosa i venerable; vic-
tories perennals tens ben guanyades
en lluites ben ardides, i de tes fèrtils
terres i fàbriques fecòndes brollen
sorolls invictes pregones de ta fama.

Tes còves: Llogarets, Sen Jòrdi,
Maravelles... nos amòstren ta indus-
tria primitiva. I si Cartago, bastinte
ton castell, te feu més fòrta, lo Rey
Conqueridor te volgué trevalladora i
lliure i noble jòya Valenciana. Al
ombra de la Torre del Caragòl guanya-
ren fama, en mig del segle XIII, les
armes i armadures per alcodiáns
fabricades. Al caliu de nòstres santes
lliabilitats t'espampolares ab tes fà-
briques famoses; entonces veres a tots
fills agermanats en grèmits, protec-
tors de colls proletàries.

Huí, a pesar de les traves d'eixe
Madrit que mata les fonts de nòstra
vida, seguixes creixent i defensante.
¡Immens es lo poder del gèni industrial
de tes mainades! ¡Ah, si te deixaren
volar ab les dos ales qu'en jorns de
redempció te conquerires! Fon lo
Gran Jaume, lo Patriarca etèrn de
nòstre Reine, qui te les va possar en
ton escut de glòria pera que remun-
tates ton vòl de àguila alta per los
espais lliures, aon lo Progrés i la
Fama te ofrenen son palau de mara-
vella.

¡Siguén ben conreats els que lo
graren enaltirte: En Eduard P. de
Saranyana, aquell «Gèni industrial»

establidor d'industries portentoses;
En Josep Valor i Llorca, *El Infant*,
creador de la industria dels cigarros,
que després te robà el centralisme,
i en Pere Còrt, el que inventà la pri-
mera màquina pera fabricarlos; En
Jaume Mataix, En Mauro Abad, En
Miquel Serra... que't dugueren pri-
missies i t'honoraren!...

¡Rica ciutat de Alcoy i coratjossa,
que tant de be mereixes, mira cóm
desde llunt te desgovèrnen a les hò-
res! ¿Per qué, per qué jaus muda i
conformada, si tens per consellera a
ta gloriosa història? Recòrda que pot-
enta aniquilares fins l'altivessa de
Al-Assarc indòmit. Encara, encara
brilla banyada en sanc la espassa de
Sen Jòrdi, victoriosa. Yo espere el nou
miracle que t'ha de redimir del cen-
tralisme. Yo sé que tens rebrots de la
nissaga del teu llibertador l'immortal
Torregròsa. Despèrta a tots els teus
del somni provocat per els *cacics* i
dislos com aquell heroe admirable:

«No hi ha que tindre pòr als in-
vassors, que vossatros sòu prou pera
destrossarlos! ¡Sen Jòrdi, i ferim, fe-
rim!»

Recòrda que tingueres per noble
protector al brau i may vènsut Roger
de Lluria (Lauria), al millor Almirant
que han vist els segles; i no obrides
que fidèl fon a la Patria fins després
de sa mort: miralo als peus de son
plorat En Pere I, el gran Rey de Va-
lencia; allà, en Santes Creus jauen
encara ses mortals despulles. Fon
aqueell que dominava ab ses llenys i
gabres les aigües de la mar més cob-
diciada; fon el que pogué dir ab l'alti-
vessa de nòstra rassa, la més pode-
rosa... «que 'ls vaixells no gossaréen
anar sobre mar, ni els peixos alsar
sobre les aigües blaves, si no duyen
impresses les quatre barres de nòstre
escut de glòria».

¡Sen Jòrdi, i ferim, ferim!

TIRANT LO BLANCH

EL REGIONALISME A L'ATENEU DE MADRIT

En la sessió del 7 del corrent havuda a l'Atenèu de Madrit se con-
tinuà tractant del problema catala-
nist baix l'aspècte de la prepotència
que Barcelona exerceix sobre Cata-
lunya. Això va explicar-ho el senyor
Xirà que paralellement al pro-
cés d'autonomia local està el engran-
diment de les ciutats constituint-se
centres d'vida còlectiva més

actius, irradiant la seu influència per el territori. Això fa que l' moviment contra l' poder central s' accentue, però dona al mateix temps més relléu a la ciutat.

Les idees catalanistes tingueren un bon valedor en el lliterat castellà En González Blanco, que va testimoniari la seua admiració per la lliteratura catalana i va reconeixer el dret de nacionalitat a Catalunya, desitjant pera les demés regíons un resurgiment paregut.

En últim llòc el senyor Termes, també castellà, encara que no acceptant tot el crèdo catalaniste, feu una bona defensa del regionalisme i de les Mancomunitats d' En Maura i Canalejas, possant de relléu la capitulació del partit liberal, enemic llavors de la reforma i tenint-la després que acceptar al ser govern.

Com se veu, lo característic de la sessió fon la defensa del catalanisme en tot o en la major part per oradors castellans, lo cual es una gran prova de la fòrça de l' idea autonomista.

El regionalisme en Galicia

La important i notable revista quinzenal *Estudios Gallegos*, que pòrta per lema *Lenguaje, finanza, turismo*, publica en u dels seus darrers números un bell article que pòrta per titul *El cultivo de la lengua propia*, que a nosaltres, regionalistes valenciàns, ens resulta altament simpàtic i encoratador.

En eixe article s' afirma que el no cuidar la llengua pròpia es una espècie de suïcidi de la rassa i un delict de sentit comú.

Després afegix: «¿Quina es la llengua a que dec dedicar major estudi?; a la que millor et servixea pera la expresió de lo que pasa en el teu esperit. ¿I quina es la expresió més pròpia pera cada u, que aquella llengua que parlá desde l' bresòl?

...En les grans crisis de l' esperit ningú conseguió orientar-se be, ningú té fòrça de l' ànima pera pendre una resolució salvadora si no es perfècte coneixedor de la llengua materna, i en esta llengua, i no en cap atira, es fórmula eixa resolució que s' condensa en una frase, en una simple locució si convé i que es al mateix temps programa i professió de fe, desafiatament de les contrarietats i resolució per véncerles.»

Aixina parlen els nostres germàns de Galicia.

CULTURA VALENCIANA

“Memòria, de la Cambra Oficial de Comèrs

Hem segut honrats al rebre de la Cambra Oficial de Comèrs de nostra ciutat (entitat que tant podríà fer per el Reine Valencià si no fora Madrid el qu' *estira els fils*, impedint de fet tot aváns verament intens i progresiu), un interessant llibre titulat «Memòria sobre l' estat dels negòcis i el moviment comercial i industrial de la *provincia* en 1913.»

Se tracta d' un treball utilíssim portat a efècte ab tota precisió i claritat, que pòsa en mol bon llòc el nom del primer oficial d' Estadística de dita Cambra, En Raimón Requena y Jordá, a càrrec del qual supossem haurá corregut la confecció del esmentat llibre.

Es un present que de veres agraim per sa importància i utilitat, si be no deixa de malcorar-nos la vergonya que representa qu' estiga escrit en castellà, respectable idioma que s' emprenen en fer ignominiós al voler fer-nos-lo tragat a la fòrça. Es detall que nos extranya passe desapercibit als ilustrats senyors que formen dita entitat.

Es lo mateix que, si rodant el temps, els valenciàns un dia conquerírem Castella i volguérem en Guadalajara implantar nostre idioma per que aixina se nos antoixara.

¿No hi hauria motiu pera que l's naturals de Guadalajara cometieren ab nosaltros alguna bárbaritat?

Pues en el mateix cas se trova l' Reine Valencià, o en cas més grave encara, cuant assunts tan seus i de tanta importància, i eixecutats per empleats que *nosotros paguem de sobra*, se nos servixen en un idioma que no es el nostre.

Propaganda. — Seguixen els treballs d' organissació dels mitins i conferències que té n' proyèctes esta Societat. A son temps donarem el degut conte a nostres lectors, a fi de que puguen concurrir a estos actes, de

tanta importància pera l' nostre renaiximent.

Secció de Cens. — Mol pronte comensarà a funcionar esta important secció. Donarem el corresponent avis pera que puguen anar passant nota dels seus nòms i domicilis tots aquells que siguen partidaris dels ideals nacionalistes:

Consells i advertències

El president de nostra Diputació, senyor Martínez Aloy, en un treball que publica en un semanari de nostra ciutat diu, entre autres còses mol elevades, que *volguera dispòndre del crancio nacional...*

No sabem pera qué voldrà un atre cap, si en u que'n té no s' entén. ¿Serà acás pera endossarli l' a algú amic centraliste que li farà falta?

En la fajá del Ajuntament s' adelanta qu' es una barbaritat. Per tant, es de supòndre que d' assí uns vint o trenta anys ya se podrà inaugurar.

Com entonces hi haurán dos pòrtes, una l's jardins i atra al carrer de la Sang, suponem que n' una d' elles se possarà la bandera valenciana.

Cuan s' acaben les obres de la fajá del Ajuntament s' escomensaran les del ensange de la piazza de la Reina, i cuan éstes estiguin acabades se mamprindran les del Mercat Central. Total; que d' assí tressents anys ya tindrem estos tres millores realisades. Segurament, la inauguració del Mercat Central serà per els mateixos dies de la del ferrocarril dirècte.

I... ¡Viva la Pepa!...

DIÁLECS AL VOL

L' atre dia, en un poble mol pròp de Valencia explicaben les filles de la casa a una família que tenien de visita que n' l' estiu prenien el bany al aire lliure en la cequia que passa per dins del jardi.

—Muy bien, muy bien, pero s' ensusiarán de barro—digué una de les senyores qu' estabien de visita. I contestá una de les giques:

—No, señora, no, que l' asequia está enracholada...

La veritat es que ninguna obligació tenen les valencianes de saber parlar el castellà. Per assò es llàstima que senyores simpàtiques i boniques, sens' elles

donar-se conte, vagen fent riure per no parlar en lo seu idioma.

En una reunió pregunta un senyor a una jove, al oir els desbarats que asòltia en castellà:

—¿Y vosté per qué no parla el valencià?

—Ay, porque no lo consiente mi papá, que quiere que siguen señoritas...

Nòstra ploma, de vergonya que sent, se resistix a fer ningú comentari.

Discutixen un castellanisat i un convensut valencianiste.

—No me convenerá usted nunca.

—No tine ningú interès en convénecer-lo. Me basta la seguritat de que vosté, passant els dies, se convencerá per si mateix. Yo no li dic a vosté més qu' es *cursi*, vergonyós, depriment i fins moralment indigne, que un valencià parle'n castellà.

—¿Y por qué?

—Perque 'ls idiomes no pòden ser cosa artificial i falsa, com vostés pretenen que siguen al eixecitar-ne u que no es el natural de la terra en que han naixut i en que viuen. Al abdicar de un idioma s'abdicta de tot dret i de tota llibertat, i, per tant, de tota expansió de vida. ¿Està vosté conforme en que Valencia hui debia ser molt més de lo qu' es?

—Sí, señor; no cabe duda.

—Pues ya sap per qué no hu es; per que, per desgracia, queden encara molts valenciàns com vosté.

La senyoreta.—¡Vicentina!... Saca las camas al balcón para que les dé el aire.

La fadrina.—Senyoreta, ¿vosté sap lo que ha dit? ¿I si passa algú per el carrer?

La senyoreta.—Dona, si te dic els llits!...

La fadrina.—¡Ara compren! .. ¡Quin susto havia pres!... Com yo, gracies a Deu, no compren el castellà...

Fa uns dies, u de nòstres redactors se'n anava a Bunyol a passar un dia de festa, i al ixir el tren va oir que u dels pasagers que se n' anava li dia a un atre que havia en el andén:

—Dili a Roseta que vinga mañana contú, que hasen titeres en Cheste.

I després diuen que son castellàns els pobles de nòstra regió que no parlen valencià. Lo que fa falta en eixos pobles es que deprenguen un idioma dels dos: o valencià o castellà, pera que 'ls valenciàns puguen saber a qué atendre's.

El dimecres passat, al acabar la sessió de l' Acadèmia Valencianista, dos redactors de PATRIA NÒVA ixien entre tota la gent que omplia el gran saló del carrer de Llibrers.

—A vore si 's constipem—anava dient entre autres còses u de nòstres companys.

—Sí que 'm plauria pòc—contestà el altre.

Uns *pixavins*, o senyorets cohents, nos seguén; u d' ells, al oirnos, digué, no sabem si com a *chiste* o per ignorància, que seria lo més fàcil:

—Chico; disen que llueve.

Nosaltros els mirárem, i veent sa insignificancia, no férem cas.

D' allí un rato, dits senyorets estaven a nòstre costat veent ixir les bellíssimes senyoretetes que havien assistit al acte. Una d' elles, bonica i elegantíssima, anava parlant en valencià ab les seues amigues. No sabem lo que aquell *sètmesí* li digué portat per sa ignorància, lo cèrt es que la senyoreta, girant-se cap a d' ell, digué sense poder contindre's:

—¡Sí, senyor, sí! ¡Tots, tots en valencià!...

—Deprenga, deprenga, amic, que bona falta li fa—afegírem u de nosaltros.

I aquell pòbre gic, comprendent son ridicul paper, nos digué:

—Hòme; yo no parle el valencià perque fa algo bast.

—Imbècil...—digué una veu.

I u de nòstres redactors li contestà aixina:

—Això ya es cuestió de talent, còsa que no's compra ni's ven, sino que naix en u. Allá vosté ab el juí que li mereixca.

I això que acabava d' oir els discursos que allí's pronunciaren....

Correspondència

E. C. i F.—Valencia.—El complaurem en u de nòstres vinents números publicant el sonet que se servix enviar-nos. Donat el ambient actual escriu prou be nòstre idioma. Diccionaris valenciàns hi han el de Martí Gadea i el de Llombart, este segon més recomanable. No creem li siga difícil encontrarlo en les llibreries de nòstra ciutat.

R. P.—Alacant.—Queden cumplimentats els seus desitjos. Si algún dia anem per eixa a celebrar els actes que hi han en proyepte tindrem un verdader gust en parlar ab vosté.

C. A. de D. del C. i la I.—Tarragona.—Rebuda s'atenta salutació, que de veres agraim. Estem igualment a la disposició de vostés.

J. A.—Valencia.—Li pregarem nos dispense per no haverli enviat encara lo que li tenim promés i que no se nos oblide. Ho cumplimentarem tan pronte'l treball que tenim nos heu permitixca.

Tip. EXCELSIOR.—Guillem de Castro, 151.

Dr. Espinosa Ventura

Medicina i Cirugía general

Carnicers, 1
VALENCIA

Chapa, 44
GRAU -

Tot bon valencià deu tindrer com obligació el fer propaganda per PATRIA NÒVA, donantla a llegir a tots els que coneix i procurant-nos el major número possible de sotscriptions. Trevallar per PATRIA NÒVA es treballar per el Renaixement del Reine Valencià.

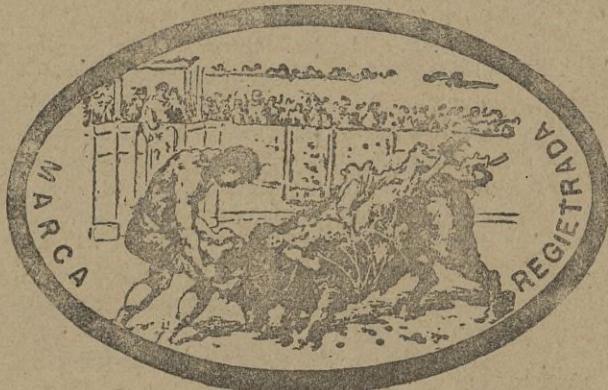
Tipografia EXCELSIOR

TREVALLS COMERCIALS ♦ ALBUMS ♦ FACTURES
TALONARIS ♦ TARGETES I LLIBRES RALLATS
ESPECIALITAT EN CATÁLECS, PERIÓDICS
REVISTES I DEMÉS PUBLICACIÓNS

Guillem de Castro, 151.—VALENCIA Teléfono 118

CALSAT - RIERA

Carrer de Lauria, 5.-Valencia

Fosfo-Fito-Kola-Aliño

Novísima medicació fosforada. Fósforo orgànic de les llavors dels cereals i Anòu de Kola granulades. Poderós tònic reconstituyent. De positius resultats en 1er anèmia, tuberculòsis, escrofulisme, rauquitisme, inapetència i en les convalescències. RECOMANAT PER LA CLASE MÉDICA.

De venda en les principals farmàcies i droguerías d'Espanya.

Botella gran, 5 pesetas. Botella petita, 2'75

Pera demandes al per major: Farmacia de la Viuda del Doctor Aliño, plassa del Mercat, 52.—VALENCIA.

La Floresta Fábrica de flórs artificials
:: Eduart Arnal ::
Saragossa, 16.-VALENCIA

Pera Ombreles, Palmitos, Boquilles, Bastóns i articles pera regals

La casa Bruguera

Fumeu l' incomparable Paper Mefisto

: Fàbrica de Conserves Vegetals :

ALFREDO J. MORGAN I COMPANYA

GANDIA

Especialitat en tomata, pimentó, pésols, sanfaina, bresquilla, albercòc, raim, etc.

Pera pedidos: **Manuel Coll**, carrer de la Corona, 15.-Valencia.

Tintorería SOTO

• 10 •

Avinguda del Pòrt, núm. 38

Teléfono núm. 958

VALENCIA

Kiosc de San Martí

• • • • VALENCIA • • • •

Venda de tota classe de periòdics, semanaris
■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ X revistes ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Especialitat en periòdics regionalistes